

ΕΝΩΣΗ ΕΡΑΤΥΡΑΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ "Η Αλληλοβοήθεια"

Ενημερωτικό Δελτίο

No.5, Χειμώνας 2023

ΕΘΙΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Γιορτάστηκαν φέτος στην Εράτυρα με κάθε λαμπρότητα τα έθιμα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς από τους μόνιμους κατοίκους και πολλούς ομογενείς πατριώτες που πήγαν στο χωριό για τις γιορτές, ύστερα από μια 2ετή αναστολή λόγω του κορωνοϊού. Για τους Ερατυραίους, τα «Κόλιαντα», τα «Σούρβα» και, ιδιαίτερα, τα «Μπουμπουσιάρια» αποτελούν βασικά στοιχεία της παράδοσης του χωριού, με την οποία είναι βαθιά συνυφασμένη η ύπαρξή τους. Όσοι δεν μπόρεσαν να συμμετάσχουν, σίγουρα αναπόλησαν τα παιδικά τους χρόνια, όταν μαζί με την παρέα τους διασκέδαζαν στους δρόμους, στις πλατείες και στα σπίτια του χωριού με τους ήχους του κλαρίνου ή της γκάιντας.

Παλιότερα, τα Δ.Σ. της Ένωσης προσπάθησαν να αναβιώσουν μερικά από τα έθιμα αυτά στη Θεσσαλονίκη (κυρίως τα κόλιαντα), για να απαλύνουν την «νοσταλγία» των Ερατυραίων της Θεσσαλονίκης που αδυνατούσαν να ταξιδέψουν στο χωριό και να συμμετάσχουν στις εκδηλώσεις. Η φιλότιμη αυτή προσπάθεια δεν μακροημέρευσε, εξαιτίας κυρίως της συρρίκνωσης της α' γενιάς των Ερατυραίων στη Θεσσαλονίκη, η οποία και ανταποκρίνονταν σε αυτές τις εκδηλώσεις.

Το σημερινό Δ.Σ. δεν επιχείρησε να αναβιώσει αυτές τις εκδηλώσεις, όχι μόνο γιατί δεν υπάρχει πλέον ανταπόκριση, αλλά κυρίως γιατί πιστεύει ότι τα έθιμα θα πρέπει να βιώνονται στην «πηγή», δηλ. στην Εράτυρα. Κι αυτό γιατί είναι σαν το πόσιμο νερό, το οποίο είναι δροσερό και καθαρό μόνο στην πηγή, ενώ αργότερα, όταν κυλίσει στο αυλάκι, ζεσταίνεται και αλλοιώνεται! Για το λόγο αυτό, προτρέπει όλα τα μέλη της Ένωσης να πηγαίνουν στο χωριό, εφόσον φυσικά μπορούν, για να τα γιορτάσουν «αυθεντικά»!

Το σημερινό Δ.Σ. δεν επιχείρησε να αναβιώσει αυτές τις εκδηλώσεις, όχι μόνο γιατί δεν υπάρχει πλέον ανταπόκριση, αλλά κυρίως γιατί πιστεύει ότι τα έθιμα θα πρέπει να βιώνονται στην «πηγή», δηλ. στην Εράτυρα. Κι αυτό γιατί είναι σαν το πόσιμο νερό, το οποίο είναι δροσερό και καθαρό μόνο στην πηγή, ενώ αργότερα, όταν κυλίσει στο αυλάκι, ζεσταίνεται και αλλοιώνεται! Για το λόγο αυτό, προτρέπει όλα τα μέλη της Ένωσης να πηγαίνουν στο χωριό, εφόσον φυσικά μπορούν, για να τα γιορτάσουν «αυθεντικά»!

Οργάνωσε όμως την κορυφαία εκδήλωση της Ένωσης Ερατυραίων Θεσσαλονίκης που είναι η κοπή της βασιλόπιτας για το Νέο Έτος 2023. Πρόκειται για μια παραδοσιακή γιορτή του Συλλόγου που γίνεται κάθε χρόνο. Επειδή όμως η εκδήλωση αυτή δεν έγινε τα τελευταία δύο χρόνια εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού, διατυπώθηκαν στην αρχή αμφιβολίες αν και κατά πόσο θα υπήρχε αξιόλογη συμμετοχή στη φετινή νέα χρονιά με δεδομένο το γεγονός ότι κυκλοφορεί ακόμα ο κορωνοϊός και πολλές επικίνδυνες ιώσεις. Ευτυχώς όμως οι αμφιβολίες αυτές δεν επιβεβαιώθηκαν, γιατί η εκδήλωση είχε και συμμετοχή και πολύ μεγάλη επιτυχία!

Β. Παπαναστάσης
Πρόεδρος

ΝΕΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ Δ.Σ.

Την 11^η Ιανουαρίου 2023 υπέβαλε την παραίτησή της από το Δ.Σ. η κα Τριανταφυλλιά (Λίτσα) Νικολαΐδου λόγω αδυναμίας να ανταποκριθεί στα καθήκοντά της εξαιτίας των πολλών οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει. Το Δ.Σ. την ευχαρίστησε θερμά για τις μέχρι τώρα **πολύτιμες** υπηρεσίες της και κάλεσε στη θέση της το αναπληρωματικό μέλος, την κα Μελπομένη Μήλιου-Κιοσέογλου (φωτογραφία), η οποία και ανταποκρίθηκε ευχαρίστως.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Η ετήσια συνδρομή για το έτος 2022 πληρώθηκε από 69 μέλη. Τα περισσότερα από τα μέλη αυτά προτίμησαν την άμεση πληρωμή (απ' ευθείας στον ταμιά, κυρίως στις εκδηλώσεις της Ένωσης) αντί της ηλεκτρονικής (δια μέσου της Τράπεζας-web banking). Εκτιμάται ότι αυτό συνέβη γιατί δεν έχουν πρόσβαση στην σύγχρονη τεχνολογία. Υπάρχουν όμως και μέλη που είναι νέα σε ηλικία και κατά τεκμήριο μπορούν να κάνουν ηλεκτρονικές συναλλαγές. Αυτά μπορούν να διεκπεραιώσουν την υποχρέωσή τους στο παρακάτω λογαριασμό της Ένωσης στην Τράπεζα Πειραιώς:

IBANGR 69 0172 2100 0052 1010 5808 189

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΟΝΟΜΑΤΟΔΟΣΙΑ ΔΡΟΜΩΝ

Υστερα από σχετικό αίτημα της Επιτροπής Ονοματοδοσίας Δρόμων που συνέστησε ο πρόεδρος της Κοινότητας Εράτυρας Γιώργος Βάρκας, το Δ.Σ. συζήτησε και αποφάσισε να προτείνει επτά προσωπικότητες Ερατυραίων της Θεσσαλονίκης, για τους οποίους θεωρεί ότι θα πρέπει να τιμηθούν με την ονομασία κάποιου δρόμου στην Εράτυρα. Ως κριτήρια για την επιλογή τους έλαβε υπόψη του την διάκρισή τους στις επιστήμες, στις τέχνες και στην κοινωνία και την σημαντική τους προσφορά, τόσο στην Ένωση Ερατυραίων Θεσσαλονίκης, κυρίως όμως στην ανάδειξη της ιστορίας και του πολιτισμού της Εράτυρας, καθώς και στην οικονομική της ανάπτυξη. Τα ονόματα που προτάθηκαν είναι τα εξής (με αλφαβητική σειρά): Αθανάσιος Θ. Γιομπλάκης (Θεολόγος-ιστορικός), Αθανάσιος Ζ. Μακρής (Βιομήχανος), Βασίλειος Μπεκιάρης (Γεωπόνος), Μηνάς Δ. Πήτας (Ιατρός-παιδίατρος), Αντώνιος Κ. Πήτας (Δασολόγος), Αλέξανδρος Τζώνης (Αρχιτέκτων) και Ιωάννης Χατζηδημητρίου (Μαθηματικός - καθηγητής Πανεπιστημίου). Η πρόταση συνοδεύτηκε και από ένα σύντομο βιογραφικό-σκεπτικό για τον καθένα.

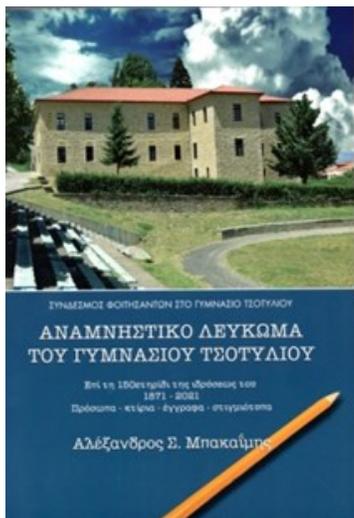
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΤΖΩΝΗΣ(Εγγονός)

Προκειμένου να βρει μια φωτογραφία του Αλέξανδρου Τζώνη, του πρώτου προέδρου της Ένωσης και διαπρεπούς αρχιτέκτονα της Θεσσαλονίκης του Μεσοπολέμου, για να την αναρτήσει στα γραφεία μαζί με τους άλλους πρώην προέδρους, το Δ.Σ. ήλθε σε επαφή με τον εγγονό του, επίσης Αλέξανδρο Τζώνη, ο οποίος ζει σήμερα στο Παρίσι. Διαπίστωσε με έκπληξη ότι και ο εγγονός είναι αρχιτέκτονας, απόφοιτος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και μάλιστα διεθνούς φή-

μης! Διέπρεψε στην ιστορία και θεωρία της αρχιτεκτονικής και υπήρξε καθηγητής σε πολλά Πανεπιστήμια (των Η.Π.Α, του Καναδά, της Ευρώπης, του Ισραήλ, της Σιγκαπούρης και της Κίνας), ενώ έχει αναγορευτεί και επίτιμος διδάκτορας του Τμήματος Αρχιτεκτονικής του ΑΠΘ. Επιπλέον, υπήρξε σκηνογράφος και συνεργάστηκε με τον Γιάννη Τσαρούχη, τον Δημήτρη Πικιώνη, τον Κάρολο Κουν και άλλους, ενώ είχε αναλάβει και την καλλιτεχνική διεύθυνση του έργου «Ποτέ την Κυριακή» του Ντασέν! Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1937, αλλά τελείωσε το Πειραματικό Γυμνάσιο της Θεσσαλονίκης, γιατί ο πατέρας του, Κώστας Τζώνης ήταν καθηγητής Βιολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Επισκέφτηκε την Εράτυρα το 1953, μάλιστα τη ζωγράφισε κιόλας (υδατογραφία)! Το Δ.Σ. αποφάσισε να τιμήσει τον κ. Τζώνη σε ειδική τελετή, όταν βρεθεί στη Θεσσαλονίκη.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΦΕΛΦΟΤΗΤΑ

Την Κυριακή, 11 Δεκεμβρίου 2022, γιορτάστηκε η επέτειος των 150 χρόνων (1871-2021) από την ίδρυση της Μακεδονικής Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας στην αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών της Θεσσαλονίκης. Η Αδελφότητα ιδρύθηκε το 1871 στην Κωνσταντινούπολη από Δυτικομακεδόνες που παρεπιδημούσαν στην Πόλη και οι περισσότεροι ασκούσαν το επάγγελμα του μάστορα, με κύριο σκοπό την καλλιέργεια και τη διάδοση της ελληνικής παιδείας στη Δυτική Μακεδονία. Το 1871 ίδρυσε το ιστορικό Γυμνάσιο και Οικοτροφείο Τσοτυλίου, το οποίο πρόσφερε τεράστιες υπηρεσίες στην μόρφωση και εκπαίδευση ελληνόπαιδων από το Βόιο και την ευρύτερη περιοχή κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα, και στο οποίο φοίτησαν και πολλοί νέοι από την Εράτυρα. Σήμερα λειτουργεί ως Γυμνάσιο και Λύκειο με Διευθυντή τον πατριώτη μας καθηγητή Μαθηματικών Νίκο Κατσαούνη. Ο Σύνδεσμος Φοιτησάντων στο Γυμνάσιο Τσοτυλίου εξέδωσε για την επέτειο αναμνηστικό λεύκωμα (φωτογραφία). Το Δ.Σ. τίμησε την εκδήλωση με την παρουσία του προέδρου Β. Παπαναστάση και του μέλους Β. Στρέμπα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΒΟΪΩΤΩΝ

Το Σάββατο 28 Ιανουαρίου 2023, ο Πολιτιστικός σύλλογος Πελεκανιωτών Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με τη Βοϊακή Εστία Θεσσαλονίκης, παρουσίασε στο ξενοδοχείο Hyatt (Χάγια) Θεσσαλονίκης παραγωγούς και επιχειρηματίες της επαρχίας Βοΐου στο πλαίσιο του επιχειρηματικού οικονομικού φόρουμ Money show. Μεταξύ των ομιλητών στην πετυχημένη εκδήλωση ήταν και ο Χρήστος Διαμαντόπουλος από την Εράτυρα, ο οποίος παρουσίασε την οικογενειακή του επιχείρηση βιολογικών οπωροκηπευτικών μαζί με τη σύζυγό του Ευφημία Νίτσα. Η Ένωση Ερατυραίων Θεσσαλονίκης εκπροσωπήθηκε από το μέλος του Δ.Σ. Βασίλη Στρέμπα.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΚΟΠΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ

Την 29^η Ιανουαρίου 2023, το Δ.Σ. οργάνωσε την παραδοσιακή γιορτή της Ένωσης Ερατυραίων Θεσσαλονίκης για την κοπή της βασιλόπιτας για το νέο έτος 2023. Η εκδήλωση έγινε στην φιλόξενη αίθουσα της Ομοσπονδίας Δυτικομακεδονικών Σωματείων με την παρουσία εκατό περίπου πατριωτών, μεταξύ των οποίων και πολλά παιδιά, δεύτερης και τρίτης γενιάς Ερατυραίων της Θεσσαλονίκης. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Δήμαρχος Βοίου κ. Χρήστος Ζευκλής, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Εράτυρας κ. Γιώργος Βάρκας, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Δυτικομακεδονικών Σωματείων κ. Αθανάσιος Μιχαηλίδης, ο Πρόεδρος της Μακεδονικής Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας κ. Νικόλαος Βαλκάνος και ο επίτιμος πρόεδρος της Ένωσης κ. Αριστείδης Σιαφάρας. Στους συμμετέχοντες προσφέρθηκαν καφές, τσάι και αναψυκτικά και ένα πιάτο με ανάλογα εδέσματα. Την βασιλόπιτα για τους επίσημους και τα μέλη του Δ.Σ. έκοψε ο Πρόεδρος της Ένωσης Βασίλης Παπαναστάσης με το φλουρί να πέφτει στον Γενικό Γραμματέα κ. Γιώργο Γκαντώνα. Στους συνδαιτυμόνες μοιράστηκαν βασιλοπιτάκια με το τυχερό να το κερδίζει η Λένα, εγγονή του Γιώργου Παπαναστασίου. Η εκδήλωση περιέλαβε και ζωντανή μουσική με πλούσιο ρεπερτόριο από την Βασιλική (τραγούδι) και το Γιώργο (συνθεσάιζερ και τραγούδι), η οποία ξεσήκωσε τους μερακλήδες (κυρίους και κυρίες) για χορό. Στο τέλος μοιράστηκαν πλούσια δώρα που πρόσφεραν επαγγελματίες Ερατυραίοι και φίλοι Ερατυραίων της Θεσσαλονίκης, αλλά και επαγγελματίες από την Εράτυρα.

Φωτογραφικά στιγμιότυπα

ΝΕΑ ΤΗΣ ΕΡΑΤΥΡΑΣ

ΛΥΚΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ

Το Σάββατο, 26 Νοεμβρίου 2022, πραγματοποιήσε ημερήσια εκδρομή στην Εράτυρα το Λύκειο Ελληνίδων Θεσσαλονίκης. Ένα γεμάτο λεωφορείο των 50 ατόμων έφτασε στην πλατεία του χωριού κατά τις 11.00 η ώρα το πρωί, όπου ο πρόεδρος Γιώργος Βάρκας τους

παρουσίασε με συντομία την ιστορία της Εράτυρας. Οι επισκέπτες εντυπωσιάστηκαν από τον Ι.Ν. του Αγίου Γεωργίου, όπου τους ξενάγησε ο π. Δημήτριος και από το Λαογραφικό Μουσείο, όπου πήγαν στη συνέχεια και ξεναγήθηκαν από το Γιώργο Φυτάκη. Στην ταβέρνα του Θόδωρου Βεντούλη, όπου πήγαν για το μεσημεριανό φαγητό, εξεπλάγησαν ευχάριστα όταν εμφανίστηκε το χορευτικό της Εράτυρας με παραδοσιακά όργανα, οπότε στήσανε ένα τρικούβερο γλέντι. Οι εκδρομείς αναχώρησαν το απόγευμα κατενθουσιασμένοι τόσο για τον πολιτισμό του χωριού, όσο και για τη θερμή φιλοξενία και υποσχέθηκαν να επισκεφτούν και πάλι την Εράτυρα. Ο πρόεδρος Γ. Βάρκας έδωσε συνέχεια στις επισκέψεις του Λυκείου Ελληνίδων προσκαλώντας για το τριήμερο των εορταστικών εκδηλώσεων (31/12 έως 2/1) το Παράρτημα των Αθηνών (φωτογραφία), στο οποίο συμμετείχε και ο καλλιτεχνικός διευθυντής του και δάσκαλος της δημοτικής παράδοσης Λευτέρης Δρανδάκης.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΞΑΝΑ

Κυριακή, 11 Δεκεμβρίου 2022, προβλήθηκε η Εράτυρα από την εκπομπή της ΕΡΤ3 «**Κυριακή στο χωριό ξανά**» με τον γνωστό δημοσιογράφο-παρουσιαστή Κωστή Ζαφειράκη. Η προβολή αυτή ήταν ένα διαχρονικό αίτημα και ευχή πολλών Ερατυραίων.

Η πραγματοποίησή της τελικά έγινε δυνατή χάρη στον οραματιστή και δραστήριο πρόεδρο Γιώργο Βάρκα

και την σκληρή δουλειά πολλών συνεργατών του-κατοίκων του χωριού, ιδιαίτερα των γυναικών, οι οποίες με περισσή αγάπη πρόβαλαν τα ήθη και τα έθιμα της Εράτουρας ανά το Πανελλήνιο.

Ήταν μια «φαντασμαγορική υπερπαραγωγή», η οποία

μας έκανε όλους υπερήφανους για τη γενέτειρά μας: για την ιστορία της, για τον πολιτισμό της με το μοναδικό τέμπλο του Αγίου Γεωργίου, τους αγιογράφους της και το ιστορικό μοναστήρι του Αγίου Αθανασίου, για την όμορφη πλατεία της, για τα τραγούδια της, τις πλούσιες παραδοσιακές φορεσιές και τους χορούς, για τα γευστικά της εδέσματα, αλλά και για τους χαρούμενους ανθρώπους της! Ευχάριστες εκπλήξεις αποτέλεσαν η προσωνυμία του αγιογράφου του 19^{ου} αιώνα Γεωργίου Μανουήλ ως «Ελ Γκρέκο των Βαλκανίων» και το γεγονός ότι οι νέοι που αποφάσισαν να μείνουν μόνιμα στην Εράτουρα τη βλέπουν ως «Κέντρο του κόσμου»! Τα θερμά μας συγχαρητήρια στον Πρόεδρο και σε όλους τους συντελεστές της ανεπανάληπτης αυτή εκπομπής, φυσικά και στην ΕΡΤ3! Όποιος θέλει να δει την εκπομπή μπορεί στον εξής σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=3G5nlUKL3vw>

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Η Κοινότητα, μαζί με τους τοπικούς φορείς, οργάνωσε πολλές και πλούσιες εκδηλώσεις στην Εράτουρα για τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά. Όλες είχαν μεγάλη επιτυχία και μαζική συμμετοχή. Η πρώτη εκδήλωση ήταν το άναμμα του Χριστουγεννιάτικου δένδρου στο πάρκο του χωριού από τον Δήμαρχο Βοΐου στις 9 Δεκεμβρίου, ενώ παράλληλα άρχισαν να βγαίνουν κάθε σούρουπο «τα Κ'δούνια», κυρίως μικρά παιδιά, για να αναγγείλουν την έλευση των Χριστουγέννων.

Στη συνέχεια οργανώθηκε «Βραδιά οينوγευσίας-οινοποσίας» και «Γιορτή τσιγαρίδας» στις 16 και 18 Δεκεμβρίου αντίστοιχα. Στις 23 και στις 24 Δεκεμβρίου γιορτάστηκαν «τα Κόλιαντα». Στις 28 Δεκεμβρίου έγινε «χειμερινό πάρτι νεολαίας», ενώ στις 29 Δεκεμβρίου στην Αίθουσα εκδηλώσεων της Κοινότητας τιμήθηκαν οι θιασώτες των Μπουμπουσιαριών που έχουν φύγει απ' τη ζωή, με παράλληλη έκθεση βίντεο και φωτογραφιών από παλιά Μπουμπουσιάρια.

Στις 30 Δεκεμβρίου γιορτάστηκαν τα «Σούρβα» και την πρωτοχρονιά «Τα Μπουμπουσιάρια», η κορυφαία εκδήλωση της Εράτυρας, με την καθιερωμένη παρέλαση το απόγευμα της δεύτερης μέρας στο Παζάρι και το ξέφρενο γλέντι ως το βράδυ στην Πλατεία..

ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Γιορτάστηκε την 18^η Ιανουαρίου με κάθε λαμπρότητα ο πολιούχος της Εράτυρας Άγιος Αθανάσιος στο ομώνυμο Μοναστήρι. Στην πανηγυρική θεία λειτουργία χοροστάτησε ο καταγόμενος από τα Νάματα Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Γρηγόριος (Παπαθωμάς), με τη συμμετοχή πολλών ιερέων. Παραβρέθηκαν πολλοί επίσημοι και πλήθος κόσμου εξαιτίας και του πολύ καλού καιρού, παρά την χειμερινή περίοδο. Στο τέλος της θείας Λειτουργίας έγινε λιτάνευση της εικόνας του Αγίου Αθανασίου. Ακολούθησαν κεράσματα και χοροί με τη συνοδεία τοπικής μουσικής κομπανίας.

ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΤΗΣ ΕΡΑΤΥΡΑΣ

Επιστημονική Ημερίδα, Εράτυρα, 4 Μαρτίου 2023

Το Σάββατο 4 Μαρτίου 2023 θα πραγματοποιηθεί στην Αίθουσα της Εράτυρας μία σημαντική επιστημονική Ημερίδα. Θέμα της, οι Ζωγράφοι της Εράτυρας. Οργανώνεται από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κοζάνης, τον Δήμο Βοΐου και την Κοινότητα Εράτυρας. Η δράση και τα έργα των Σελιτσιωτών Ζωγράφων ήταν, μέχρι πριν λίγα χρόνια ελάχιστα γνωστά, τόσο στους Ερατυραίους, όσο και στην επιστημονική κοινότητα. Την τελευταία πενταετία, χάρη, κυρίως, στην παρουσία του εξαιρετικού ερευνητή Θεοχάρη Τσάμπουρα, καλύπτουμε τρέχοντας αυτό το κενό.

Αρχίζουμε να αποκτούμε εικόνα του συνολικού έργου τους: Ζωγραφισμένα σύνολα και μεμονωμένες εικόνες αποδίδονται σε επώνυμους ζωγράφους, άγνωστα έργα τους έρχονται σε γνώση μας. Διαπιστώνουμε ότι αρκετοί ερευνητές, μεμονωμένοι, έχουν έρθει σε επαφή με διάσπαρτα έργα τους. Το πεδίο δράσης τους εκτείνεται σε όλη την έκταση της ευρύτερης Δ. Μακεδονίας (από τη Ζάβορδα των Γρεβενών, το Βόιο, την Καστοριά και την Κλεισούρα, μέχρι το Μοναστήρι, την Κορυτσά και την Αχρίδα και από την Ημαθία μέχρι το Άγιο Όρος). Στην ίδια την Εράτυρα βρίσκουμε εκατοντάδες έργα τους, εξαιρετικής ποιότητας, όχι μόνο στον καθεδρικό μας του Αγ. Γεωργίου, που αναδεικνύεται σε Μνημείο Πανελληνίας εμβέλειας, αλλά και σε όλους τους παλιούς ναούς και εξωκκλήσια της Εράτυρας.

Εξαιτίας της συσσωρευόμενης πλέον γνώσης για τους Σελιτσιώτες Ζωγράφους και της διαπίστωσης της μοναδικής για την εποχή τους καλλιτεχνικής του αξίας, προέκυψε η ανάγκη αυτής της προκαταρκτικής Ημερίδας. Στόχος της είναι:

- ♦ Να βρεθούμε από κοινού οι δεκάδες ερευνητές που συνάντησαν τα έργα τους και να συντονίσουμε τις γνώσεις μας, έχοντας την συνολική εικόνα.
- ♦ Να παρουσιαστούν αρκετά στοιχεία, παλαιότερα και νέα, για το έργο τους.
- ♦ Να τοποθετηθούν οι Ζωγράφοι, τόσο στον χώρο και στον χρόνο της Εράτυρας, όσο και στο καλλιτεχνικό πλαίσιο της εποχής τους.
- ♦ Να γίνει ευρύτερα γνωστή στην επιστημονική κοινότητα η αξία και η σημασία του έργου τους, μέσα και από την δημοσίευση των Ανακοινώσεων της Ημερίδας.

Να προετοιμαστεί, στο προσεχές μέλλον, ένα ευρύτερο Συνέδριο για αυτό το θέμα.

Σε τοπικό επίπεδο να αντιληφθούν, τόσο οι Ερατυραίοι, όσο και οι δημόσιοι φορείς και παράγοντες, την ανάγκη της σύντονης διατήρησης αυτής της μοναδικής κληρονομιάς και τις δυνατότητες, μέσω της ανάδειξής της, στην πολιτιστική και οικονομική ανασύνταξη, όχι μόνο της Εράτυρας και του Βοΐου, αλλά και όλης της Δυτικής Μακεδονίας. Στις αρχές του 19^{ου} αι. η Καστοριά, η Κλεισούρα, η Βλάστη, η Σέλιτσα, η Σιάτιστα, η Κοζάνη δεν ήταν στην περιφέρεια του ελλαδικού χώρου, αλλά στην αιχμή της ελληνικής Αναγέννησης, όπως καταδεικνύεται και από τη Ζωγραφική.

Η Ένωση Ερατυραίων Θεσσαλονίκης συμμετέχει από την αρχή στη διοργάνωση της Ημερίδας. Τις προσεχείς μέρες θα ανακοινωθεί το Πρόγραμμα της Ημερίδας και οι παράλληλες δραστηριότητες στην Εράτυρα.

Αξίζει να βρεθούμε όλοι εκείνες τις μέρες στην Εράτυρα για να παρακολουθήσουμε αυτήν την μοναδική Εκδήλωση.

Βασ. Στρέμπας

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΚΛΑΔΑΡΕΣ

*Το μάθατε τί έγινε την Αποκρά το βράδυ;
Τρία αδερφάκια κρέμασαν, τα τρία αράδα-αράδα.
Τό 'να κρεμούν για φίλημα, τ' άλλο για μαύρα μάτια.
Το τρίτο, το μικρότερο, πολύ το τυραννούσαν.
-Μαρτύρησε, βρε κερατά, μαρτύρησε, βρε ψεύτη.
Πόσα κορίτσια φίλησες και πόσες παντρεμένες; –
-Χίλια κορίτσια φίλησα και χίλιες παντρεμένες
και παπαδιές και καλογρές, λογαριασμό δεν έχουν!*

Κάπως έτσι ξεκινάει ένα από τα πολλά αποκριάτικα τραγούδια που τραγουδιούνται γύρω από τις κλαδαριές (ή αλλιώς, «κλαδαρές») το βράδυ της Μεγάλης Αποκριάς στο χωριό.

Πιασμένοι χέρι-χέρι, άντρες και γυναίκες γύρω από τη φωτιά λένε τραγούδια με έντονο το στοιχείο του αυτοσαρκασμού, τραγούδια «που είναι μόνο για μεγάλους». Επαναλαμβάνουν όλοι με πάθος τα ρυθμικά λόγια του αρχιτραγουδιστή.

Μεταφερόμαστε πολλά χρόνια πίσω. Τότε που οι γειτονιές είχαν πολύ κόσμο και πολλά παιδιά. Και γράφω σε χρόνο ενεστώτα ενώ θα έπρεπε να γράφω σε παρατατικό ή αόριστο.

Σε χρόνο ενεστώτα λοιπόν: Κάθε γειτονιά το βράδυ της Τρανής Αποκριάς έχει φτιάξει ήδη την «κλαδαρά» της. Αυτή στηρίζεται στην αυθόρμητη συμμετοχή των ανθρώπων της γειτονιάς. Τα νεαρά αγόρια φροντίζουν από καιρό για τα τσάκνα και τα κορίτσια για το στόλισμα του σωρού με τα τσάκνα και τα φαλλικά σύμβολα, με εξώφυλλα από περιοδικά (Ρομάντζο, Θησαυρός, Ντόμινο, Φαντάζιο, ...)

Μετά τις 8 το βράδυ όλοι βγαίνουν από τα σπίτια. Το κρασί ρέει άφθονο, οι μεζέδες, τα ψητά και οι πίτες κυκλοφορούν παντού και ο κύκλος των ανθρώπων γύρω από τη φωτιά μεγαλώνει. Όλοι πιάνονται χέρι-χέρι. Ο αρχιτραγουδιστής, αυτός που οδηγεί τον χορό, είναι συνήθως καλλιφώνος και ξέρει τα λόγια. Και λέει τραγούδια ανάλογα με την ώρα και το κέφι. Και όσο περνάει η ώρα τα λόγια γίνονται όλο και πιο αθυρόστομα. Δύσκολα μπορείς να αντισταθείς για να μη μπεις στο χορό. Κι αν μπεις στο χορό ούτε που καταλαβαίνεις πως μπορείς να επαναλαμβάνεις κι εσύ αυτές τις λέξεις. Και το γλέντι να κρατάει μέχρις ότου σβήσει εντελώς η φωτιά...

Κάπως έτσι θα μπορούσε κανείς να περιγράψει αυτά που γινόταν ή αυτά που θα συμβούν τις μέρες της Αποκριάς. Πράγματα και καταστάσεις που με τον ένα ή άλλον τρόπο, μας υφαρπάζουν από την καθημερινότητα της ζωής μας. Απόκριες είναι σουλένε. Και γλέντια θα γίνουν και φασαρία, και αθυροστομίες και πειράγματα και άσεμνοι αστεϊσμοί. Από αυτή την άποψη οι «αποκριές» είναι η κατ' εξοχήν έκφραση του διαφορετικού, του αλλόκοτου. Η ιδιαιτερότητα αυτής της τελετουργίας, όπου τα πάνω έρχονται κάτω, το μέσα γίνεται έξω, η τάξη γίνεται αταξία και η υποταγή σε απαγορεύσεις και κανόνες γίνεται ξέσπασμα και αθυροστομία. Όμως ιδιαιτερότητα οργανωμένη, αταξία τακτοποιημένη και ξέσπασμα ελεγχόμενο.

Πολλές είναι οι αναφορές και οι σημασίες αυτής της περιόδου: η σχέση ανάμεσα στην εκκλησιαστική και τη λαϊκή εκδοχή του εορτασμού, ο ανοιξιάτικος χαρακτήρας με τις καθαρτήριες τελετουργίες, έθιμα που «εξασφαλίζουν» την γονιμότητα της γης, οι τελετουργίες των εθίμων σχετικά με τους νεκρούς, ο κοινωνικός χαρακτήρας των εθίμων σχετικά με την τροφή, τα τραγούδια, το χορό, τη φωτιά, τη χρήση φαλλικών συμβόλων, το χιούμορ, τη γελοιοποίηση, το γέλιο.

Τα κοινωνικά μηνύματα όμως δεν είναι ποτέ τυχαία. Η πειθαρχία και η απειθαρχία, έχουν ιστορικά προσδιορισμένες κοινωνικές μορφές. Και μόλις τελειώσουν οι γιορτές, κάθε κατεργάρης πάλι στον πάγκο του...

Εύη Πάτκου

**Το Δ.Σ. της Ένωσης Εραυραίων Θεσσαλονίκης
εύχεται στα μέλη της
ΚΑΛΕΣ ΑΠΟΚΡΙΕΣ, ΚΑΛΗ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ
και ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ**

Η ΕΡΑΤΥΡΑ ΣΤΟ OPEN HOUSE

Στις 26 και 27 Νοεμβρίου 2022 πραγματοποιήθηκαν στη Θεσσαλονίκη για 11^η χρονιά οι υπαίθριες ξεναγήσεις (Open House) σε όμορφα κτήρια της πόλης, στα πλαίσια του διεθνούς θε-

σμού για την ανάδειξη και προώθηση της Αρχιτεκτονικής. Στα κτήρια αυτά περιλήφθηκε και το «Μέγαρον Εράτυρα» (φωτογραφία), που σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα πατριώτη μας Αλέξανδρο Τζώνη 1877-1951 το 1929 και βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Παύλου Μελά και Παλαιών Πατρών Γερμανού.

Σύμφωνα με τον Οδηγό του Open House Thessaloniki, «Το κτίσμα αποτελεί δείγμα αστικής πολυκατοικίας της εποχής και η κατασκευή του έχει επηρεαστεί από την αισθητική της βιεννέζικης μπουρζουαζίας. Όσοι είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν εντυπωσιάστηκαν από το πρώτο βήμα που έκαναν στην είσοδο του κτηρίου, το οποίο αποτελείται από ισόγειο, υπερυψωμένο πρώτο όροφο και πέντε επιπλέον ορόφους. Πάνω από την πόρτα εισόδου το κτήριο έχει φεγγίτη, ο οποίος επιτρέπει στην στοά που οδηγεί στο κλιμακοστάσιο να φωτίζεται. Το κλιμακοστάσιο καταλήγει σε ναλοσκεπή, γεγονός που προσφέρει φυσικό φωτισμό στο εσωτερικό του κτηρίου. Ιδιαίτερο στοιχείο της κατασκευής είναι η παρουσία εσωτερικών μπαλκονιών που «βλέπουν» στη στοά της εισόδου, όπου υπάρχουν διακοσμητικές, γύψινες διακοσμήσεις στην οροφή και γεωμετρικά, κεραμικά πλακάκια στο δάπεδο. Στις ιδιαιτερότητες του κτηρίου περιλαμβάνεται το γεγονός ότι οι κατόψεις των διαμερισμάτων είναι όμοιες, κάτι που αποτελούσε δήλωση της ισότητας όλων των ενοίκων. Σύμφωνα, μάλιστα, με τους ξεναγούς, πρόκειται για την πρώτη οικοδομή της Θεσσαλονίκης η οποία απέκτησε ασανσέρ». Στο πρόγραμμα περιλήφθηκε κυρίως το πρόσφατα ανακαινισμένο οδοντιατρείο Smile bite, που βρίσκεται μέσα στο κτήριο και διατηρεί τα αρχιτεκτονικά του χαρακτηριστικά.

ΕΡΑΤΥΡΑΙΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιάζεται σε κάθε τεύχος από τώρα και στο εξής ένας Ερατυραίος επαγγελματίας, ώστε να γίνει γνωστός στην ευρύτερη παροικία των Ερατυραίων Θεσσαλονίκης

ΘΩΜΑΣ ΜΠΑΤΖΙΟΣ-ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΣ

Οι Ερατυραίοι της Θεσσαλονίκης έχουμε την ευκαιρία να αγοράσουμε και να γευτούμε μελισσοκομικά προϊόντα που παράγονται από μέλισσα που βόσκει στις πλαγιές του Σινιάτσικου με την πλούσια αρωματική του χλωρίδα. Παραγωγός των προϊόντων αυτών είναι ο πατριώτης μας Θωμάς Ζ. Μπάτζιος. Η επιχείρησή του έχει έδρα την Εράτυρα και ονομάζεται «Το Μόναχο Το Δέντρο».

Σε δήλωσή του αναφέρει: *Η αγάπη για τη φύση και τη μέλισσα μας οδήγησε να συνεχίσουμε τη μελισσοκομική παράδοση της οικογένειάς μας, σαν 3η γενιά μελισσοκόμων, στην Εράτυρα Βοΐου Κοζάνης.*

Ο Θωμάς παράγει τα εξής προϊόντα: μέλι βελανιδιάς, ανθέων, πεύκου, πευκοσουσούρας και καστανιάς-ανθέων, νωπή γύρη, βάμμα πρόπολης,

κεραλοιφές, ενυδατικό χειλιών lip balm, καθαρό κερί, κηρήθρα, βασιλικό πολτό και χειροποίητες πασχαλινές λαμπάδες από μελισσοκέρι. Όλα αυτά τα προϊόντα τα διαθέτει σε λαϊκές αγορές της Θεσσαλονίκης: Δευτέρα (Γιάννη Αγγέλου 13 στην Χαριλάου), Τρίτη (Τσέλιου και Αγαλιανού στην Μαλακοπή), Τετάρτη (Καρακάση 20 στο Πάρκο της Κρήτης), Παρασκευή (Ανθέων 114 στους Ν. Επιβάτες) και Σάββατο (Γρ. Στεφάνου 13 στην Άνω Τούμπα).

Όσοι δεν μπορούν να τον επισκεφτούν στις αγορές αυτές, έχουν τη δυνατότητα να κάνουν παραγγελία τηλεφωνικά (Τηλ. 6955170550) ή ηλεκτρονικά, στις εξής διευθύνσεις: F/B : Το Μόναχο Το Δέντρο. E-mail: thomasbatziou@yahoo.gr

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

Η πατριώτισσά μας κα Χαρά Καραμήτσιου μας ενημέρωσε, ότι στην φωτογραφία του Δ.Σ. της Ένωσης του 1959 που αναρτήσαμε στο προηγούμενο τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου (No. 4) τα δύο πρόσωπα που δεν φαίνονται καθαρά είναι του πατέρα της Ιωάννη Γ. Καραμήτσιου και του Νικολάου Τσιολέκα. Μας έστειλε μάλιστα και την παραπάνω φωτογραφία, παρμένη από την ίδια εκδήλωση κοπής της βασιλόπιτας το 1959, όπου το Δ.Σ. απαθανατίζεται με τα κορίτσια του Τμήματος νεολαίας της Ένωσης. Την ευχαριστούμε θερμά!

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΝΕΑ

Θάνατοι

Απεβίωσε η Σουλτάνα Γεωργούλα, σύζυγος Θωμά Αθ. Παπαναστασίου, στις 14-1-2023, σε ηλικία 60 ετών και ετάφη στην γενέτειρά της, Πρώτη Σερρών.

Απεβίωσε η Ελένη Βουλγαράκη, σύζυγος Ευάγγελου Παν. Ζιάμου, στις 25 -1-2023, σε ηλικία 65 ετών και ετάφη στα κοιμητήρια του Ευόσμου Θεσσαλονίκης.

Παρακαλούμε πολύ να μας ενημερώνετε για τα κοινωνικά νέα που αφορούν την παροικία μας (π.χ. Βαφτίσεις, γάμοι, θάνατοι, επιτυχίες, διακρίσεις κ.λπ.)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

*Ένωση Ερατυραίων Θεσσαλονίκης «Η Αλληλοβοή-
θεια»*

Αγίου Δημητρίου 42, 546 30 Θεσσαλονίκη

Τηλ. Προέδρου: 6977912566,

Τηλ. Γεν. Γραμματέα: 6932461329

E-mail: enosieratyrathess@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/>

